

Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem Sporttudományok Doktori Iskola

Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2022. február 18-i ülésén hozott
2022/2/VII/1. sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek	4
I.2. Fejlesztendő területek.....	4
II. Látogatóbizottsági értékelés.....	6
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	6
II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége.....	7
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés.....	8
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	8
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	10
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	13
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	14
ESG 1.5 Oktatók	16
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	19
ESG 1.7 Információkezelés.....	20
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	21
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	24
III. Látogató Bizottság.....	24
IV. Mellékletek	25
IV.1. Feladatmeghatározás	25
IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje	25

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem Sporttudományok Doktori Iskola (D225) által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online interjúk alapján megállapítja, hogy a Sporttudományok Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében nem egységes szerkezetű, az egész DI-re csak részlegesen terjed ki.

A DI minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek; tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai változó gyakoriságúak. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között kimutatható a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentjének iránya illeszkedik a DI stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra megfelelő háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján a Sporttudományok Doktori Iskola öt évre akkreditálható.

A komolyabb hiányosságok felsorolása az I.2 fejezetben található; az ezeknek a pótlására tett intézkedéseket a MAB a következő akkreditációs eljárás során vizsgálni fogja.

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatóak. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízva a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- A DI-ben Véleményező és Minőségellenőrző Bizottság (VMB) működik. A hivatalos bírálatra, majd a védésre csak abban az esetben kerülhet sor, ha a VMB pozitív elővéleményt fogalmaz meg.
- Pozitív, követendő gyakorlat, hogy az Intézmény támogatja a doktoranduszok kutatáshoz szükséges eszközeinek beszerzését, a publikáció megjelenéseket, valamint a hallgatók konferenciákon való részvételét.
- A Sporttudományi szakmai PhD Szimpóziumon minden hallgató kötelező jelleggel részt vesz és beszámol előrehaladásáról.
- Kiváló PhD Oktató díj adományozása, melyre minden évben sor kerül.
- Példaértékű, hogy tiszteletdíjban részesülnek a témavezetők a fokozatot szerzett doktoranduszaik után, a külföldi hallgatók témavezetői, az angol nyelvű kurzusokat indító oktatók, valamint a Q1-es folyóiratban megjelenő cikkek témavezető szerzői, a doktori kurzusok az óraterhelésbe beszámítódnak.
- A könyvtár Magyarországon egyedülálló módon hozzáférést biztosít a Sport Discuss adatbázishoz.

I.2. Fejlesztendő területek

ESG 1.1 A minőségbiztosítási politika területén szükséges:

- a Minőségbiztosítási Terv átdolgozása az ESG-elvek alapján;
- átgondolni az ISO 9001 szabvány szerinti minőségirányítási rendszer további alkalmazásának előnyeit és hátrányait;
- az ESG kritériumainak rendszerszintű implementálása a DI mindennapi működési folyamataiba;
- az ESG-szemlélet meghonosítása és a minőségbiztosítási rendszer működtetése, tapasztalatainak tudatos és szervezett gyűjtése, feldolgozása, a rendszer fejlesztése;
- a munkatársak ismereteinek frissítése és bővítése a jövőben megújítandó minőségbiztosítási rendszerről és az ESG-kritériumokról;

- az IFT releváns részeinek doktori iskolára történő lebontása, a célokhoz igazadó mutatószámok és célértékek meghatározása;
- felhasználni a különféle felmérések, elégedettségmérések eredményeit a mérhetőséget szem előtt tartó stratégiai és minőségcélok meghatározása során;
- a célélérés nyomon követésének folyamatos biztosítása, visszacsatolási mechanizmusok kidolgozása.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok területén szükséges:

- megszüntetni a diszkrepanciát a kurzuslista és a fellelhető tantárgyleírások között;
- a képzési programok informális felügyeletét formalizálni és szabályozottá tenni;
- a DI-n belüli angol nyelvű kurzusok számát növelni;
- az EDSZ és a Képzési Program összehangolása szükséges: tisztázandók az apró eltérések a képzési program és a doktori szabályzat között, például a doktoranduszok oktatói feladata kapcsán eltérő óraszám, vagy a heti maximálisan vállalható oktatási tevékenység esetében, vagy hogy az előírt tanulmányi kreditek egy teljes egészét meg lehet-e szerezni más intézmény által meghirdetett PhD-kurzusokon;
- szükséges lehet megerősítő lépéseket tenni és felkészülni a programok vezetőinek – akik közül 2 fő professor emerita/emertus – a feladataik majd idővel bekövetkező, de megfelelő módon történő átadásának elősegítésére.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése területén:

- a komplex vizsga elméleti részéhez előre meghatározott vizsgatárgyak vagy tételsor megadása szükséges a Képzési Programban, melyek a hallgatók számára a tanulmányaik megkezdésétől ismertek és a felvett kurzusok erre készítik fel őket;
- haladéktalanul javítandó: a komplex vizsgát úgy szükséges szabályozni, hogy a hallgató a sikertelen disszertációs vizsgarészt megismételhesse (I. Kormányrendelet 12/A. § [4] bekezdés).

ESG 1.5 Az oktatói feltételek biztosítása területén szükséges:

- a doktori.hu adatbázisban szereplő adatok aktualizálása, mind a DI, mind a témavezetők, oktatók vonatkozásában.

ESG 1.7 Az információkezelés területén szükséges:

- a minőségbiztosítás részeként olyan beszámolási, mérési rendszer kialakítása, amely alkalmas a beszámoló, mérések rendszeres és következetes elkészítésére, azok vezetői döntéseket támogatni tudó módon történő értékelésére, feldolgozására. Indokolt továbbá a meglévő beszámolók rendszeres feldolgozása, ezen keresztül a lehetséges jó gyakorlatok, problémás területek beazonosítása, valamint azok érintettek elé tárása.

- A DI szintű mérések rendszerét kialakítani. Szükséges az oktatói, hallgatói elégedettség rendszeres mérése, továbbá az adatok értékelése. Szükséges a külső érintettek (pl. fokozatot szerzettek, fokozatot nem szerzett volt hallgatók, együttműködő partnerek) véleményének megismerése is. Fontos meghatározni és szabályzatban rögzíteni, hogy mit, kik, milyen módszerrel és gyakorisággal mérnek, és a mérések eredményeit milyen fórumon vitatják meg.
- A visszacsatolás elvének kiterjesztése a DI valamennyi működési folyamatára és belső érintettjére vonatkozóan. Ennek részeként szükséges az elégedettségmérések rendszeres elvégzése és az eredmények visszacsatolása mind a működési folyamatokba, mind pedig az érintettek számára.

ESG 1.8 Az információk nyilvánossága területén:

- biztosítani kell a felvétel nyert hallgatók listájának közzétételét a DI honlapján.
- a DI weboldalán, illetve az ODT honlapján nyilvánosságra hozni azokat az adatokat, amelyek alapján megállapítható, hogy a DI-ben működő három képzési program megfelel-e az Egyetemi Doktori Szabályzatban rögzített kritériumoknak.

II. Látogatóbizottsági értékelés

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem Sporttudományok Doktori Iskolát a doktori.hu adatbázis alapján 2000-ben létesítették, 2001-ben indult meg a doktori képzés. Az online lefolytatott interjúm 1997-es akkreditációt említettek a résztvevők. A DI sporttudományok tudományágban egyedülként működik az országban: humánkineziológia, szakedző, rekreáció mesterszakokra épülve; a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem egyetlen doktori iskolájaként.

A MAB 2015/6/XI/14/2 sz. határozatában a DI-t, a törzstagok és egyetemi tanárok számát megfelelőnek ítélte. A 2020. 07. 24-ig érvényes akkreditáció hatályát a MAB 2021. 12. 31-ig hosszabbította meg. A DI-t jelenleg hét törzstag alkotja, közülük egy emeritus törzstagként. A DI jelenleg 55 fő hallgatóval rendelkezik, ideértve az aktív és passzív hallgatókat is, 17 fő témakiíró és 37 fő témavezető vesz részt a munkában.

Az abszolvált és fokozatot szerzett hallgatók száma növekszik. 2021. évben 15 fő abszolvált és 9 fő szerzett eddig fokozatot. A DI folyamatosan törekszik a korábbi években jellemző magas lemorzsolódási arányt (2013. évben 67%) csökkenteni. Bár az utolsó évekhez konkrét adatok nem állnak rendelkezésre: 2017. évre 9%, 2019. évre 6%-os arányt jelölt meg az intézmény.

II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége

A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, aki *„a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatházis (a továbbiakban: Adatházis) alapján vizsgálendő”*.

Egyértelműen megállapítható, hogy a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem Sporttudományok Doktori Iskola törzstagjai:

Géczi Gábor egyetemi tanár,

Hamar Pál egyetemi tanár,

Koller Ákos egyetemi tanár,

Koltai Erika tudományos főmunkatárs,

Radák Zsolt egyetemi tanár,

Tihanyi József professor emeritus,

Tóth Miklós egyetemi tanár

a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) és c) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytatnak.

A DI vezetője, Dr. Radák Zsolt egyetemi tanár, az MTA doktora. Tudományos érdeklődési köre az oxidatív stressz, öregedés és testedzés molekuláris hatásainak vizsgálata, a hormesis jelenség kapcsolata a testedzéssel. Publikációs tevékenysége kiemelkedő, tudományos munkája nemzetközi szinten is ismert és elismert. A DI munkatársai, oktatói, témavezetői, valamint a hallgatók a lefolytatott interjúkon elismeréssel nyilatkoztak személyét illetően.

A törzstagok közül négyen rendelkeznek MTA doktora (DSc) fokozattal, hárman pedig PhD-fokozattal. Közülük az egyetemi tanárok aránya megfelelő. A tudományterületek megoszlása jól tükrözi a fiatal és alapvetően multidiszciplináris tudományterület jellegzetességeit, hiszen mindössze kettő törzstag szerezte tudományfokozatát sporttudományok területén, ketten multidiszciplináris természettudományok területén, egy-egy törzstag nevelés- és egészség tudományok területén, illetve egy törzstag elméleti orvostudományok és biológiai tudományok területén. Az Országos Doktori Tanács adatházisában nyilvántartott kutatási területük szervesen kapcsolódik a DI kutatási profiljához. A nemzeti tudományos bibliográfiai adatházis alapján nemzetközi és hazai közleményeiket befogadó folyóiratok

magas SJR minősítése jól mutatja nemzetközi és hazai elismertségüket. A megjelent közlemények szervesen kapcsolódnak a DI tudományterületéhez és megfogalmazott célkitűzéseikhez. Bár a törzstagok száma a minimálisan elvártaknak megfelel, azonban különös tekintettel arra, hogy egy fő emeritus törzstag, hosszú távon a megfelelés biztosítása nehézségbe ütközhet.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Sztenderd: *Az intézmények rendelkezzenek publikus és a stratégiai menedzsment részét képező minőségbiztosítási politikával. Ezt a belső érintettek [azaz a hallgatók, az oktatók és a nem oktató személyzet] dolgozzák ki és valósítják meg, megfelelő struktúrák és folyamatok révén, a külső érintettek [felhasználók, munkaadók, partnerek] bevonásával.*

Az egyetem SZMSZ-e alapján az intézményi minőségbiztosítási rendszer része a doktori képzés is. Az egyetemi SZMSZ 1. kötete tartalmazza a Minőségirányítási Kézikönyvet. Az intézmény minőségbiztosítási rendszerének alapja 2015 óta az ISO-szabvány (MSZ EN ISO 9001:2015). Ez alapján készült a Minőségirányítási Kézikönyv, illetve a kapcsolódó folyamatleírások, kockázatelemzési dokumentumok. A Minőségirányítási kézikönyv 6.2. fejezete rögzíti, hogy az egyetem vezetése az érintett területek közreműködésével minden tanévre, oktatási ciklusra minden terület számára meghatározza a konkrét és mérhető minőségcélokat, amelyek a követelmények teljesítéséhez szükségesek. A Minőségirányítási Kézikönyv 6.2. fejezete rögzíti továbbá azt is, hogy a minőségpolitikát és a minőségcélokat az egyetem vezetése rendszeresen átvizsgálja, aktualizálja és azok megvalósítását figyelemmel kíséri. Annak ellenére, hogy a kézikönyv 4.3. fejezete alapján a minőségirányítási rendszer kiterjed a doktori képzésre is, a fenti területek a DI elmondása alapján nem értelmezhetők a doktori iskola esetében. Nem érinti továbbá a DI-t a kézikönyvben rögzített vezetőségi átvilágítás és kockázatértékelés sem. A DI a 2020. októberi önértékelésében rögzíti, hogy az intézményi mellett rendelkezik önálló minőségirányítási rendszerrel is.

A 2020. október 01-ig hatályos – az SZMSZ 3. kötetének részét képező – doktori szabályzatok a minőségbiztosítás kérdéseivel két területen foglalkoznak. Ezek a szabályzatok a minőség ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat a DI vezetőjéhez rendelik, továbbá definiálják a Véleményező és Minőségellenőrző Bizottság (VMB) feladatait. Az Egyetemi Doktori Szabályzat (EDSZ), mely egyben a DI működési szabályzataként funkcionál, 2020. október 02-án hatályba lépett változata a doktori képzés tekintetében jelentős előrelépésnek tekinthető: a letisztultabb szabályzat külön fejezete (VI. fejezet) foglalkozik a DI minőségirányítási

rendszerével. A DI nevesíti és definiálja a minőségirányítási rendszer kialakításakor érvényesítendő elveket, felsorolja – ám tartalmában nem részletezi – a minőségirányítási rendszer elemeit.

A DI rendelkezik nyilvánosan is elérhető Minőségbiztosítási Tervvel. A 2021. októberét megelőző tervek (2016. szeptember 01. előtti, 2016. szeptember 01. utáni, 2020 elnevezések alatt) tartalma lényegében azonos. A tervek felépítése a következő:

- minőségbiztosítás a DI-ben (VMB működése, házi védelem, szakmaspecifikus követelményrendszer, értekezés vitája, hallgatói munka értékelése, témavezetők akkreditálása, programok akkreditálása és minőségellenőrzése),
- minőségfejlesztési célkitűzések címszavai,
- minőségfejlesztési rendszer fontosabb elemei,
- képzésfejlesztési stratégiai célok.

A tervekben érdemi változások, fejlődések nem mutathatók ki. Például mind a 2014-es, mind a 2016-os, mind pedig a 2020-as datálású Minőségbiztosítási Tervek – egyetlen 2014-es cél kivételével – ugyanazokat a képzésfejlesztési célokat és feladatokat tartalmazzák. A tervek akciókra bontása, a rögzített célok számszerűsítése, mérése, követése, a célok teljesülése/nem teljesülése esetén megfogalmazott intézkedések és azok végrehajtása nem része a DI mindennapi működésének. A PDCA-ciklus (Plan-Do-Check-Act) elemei megjelennek ugyan a DI működésben, de nem rendszeresen, nem következetesen. Az adatalapúság, a mérés, az elemzés, az értékelés eseti jellegű.

2021. októberétől szemléletében, szerkezetében és tartalmában is megújult Minőségbiztosítási Terv érhető el a DI honlapján. A terv részben összegzi a már meglévő szabályzatok minőségbiztosítással, minőségirányítással kapcsolatos elemeit, például minőségirányítási rendszer elvei, elemei, témavezetés, felvételi, előrehaladás. Részben célokat, cselekvési terveket és indikátorokat fogalmaz meg.

Az intézmény rendelkezik Intézményfejlesztési Tervvel (IFT). A hatályos IFT VI.1. része nevesítve és kiemelten a doktori képzéssel foglalkozik. Az IFT fő irányai ismertek a DI vezetése előtt. A DI céljai, küldetése, jövőképe illeszkedik az egyetemi célokhoz, irányokhoz (ld. 1.7 fejezetben felsoroltak).

Az elmúlt egy év előremutató és útkereső változásai ellenére a DI a szabályzatokban, dokumentumokban foglalt, illetve az informálisan létező elképzelések megvalósításának kezdetén áll. Az újragondolt, és még további fejlesztéseket igénylő minőségbiztosítási rendszer a DI-ben a bevezetés korai fázisában van.

Ajánlások

A hatályos Minőségbiztosítási Terv a korábbi évek gyakorlatához képest érzékelhető előrelépés. Javasolt azonban a Minőségbiztosítási Terv átdolgozása. Követendő példa lehet az átdolgozás során a terv IV. fejezete (A doktori iskola fejlesztésének stratégiai céljai). Javasolt azonban valamennyi cél esetében azok következetes kidolgozása. (Célok és azok kifejtése, cselekvési terv kidolgozása). Megfontolandó továbbá határidők és felelősök megadása is.

Javasolt a minőségirányítási rendszer fejlesztése és működtetése során a meglévő határozott felsővezetői szerepvállalás fenntartása.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

Sztenderdek: *Az intézmények rendelkezzenek folyamatokkal képzési programjaik kialakítására és jóváhagyására. A képzési programokat úgy kell kialakítani, hogy elérjék kitűzött céljaikat, beleértve az elvárt tanulási eredményeket. A program révén megszerezhető képesítés legyen világosan meghatározott és közzétett, utalással a nemzeti képesítési keretrendszer megfelelő szintjére, s ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerére.*

Az intézmények folyamatosan kísérik figyelemmel és rendszeres időközönként tekintsék át képzési programjaikat, biztosítandó, hogy azok elérjék kitűzött céljaikat, illetve megfeleljenek a hallgatók és a társadalom igényeinek. Ezen értékelések eredményezzék a programok folyamatos javulását. Az ennek folytán tervezett vagy megtett intézkedéseket minden érdekelt felé közölni kell.

A DI honlapján könnyen és jól dokumentáltan megtalálható a korábbi (2016. IX. 1. előtt, 2016. IX. 1. utáni) és a jelenleg hatályos – 2021. évi évfolyamra vonatkozó Képzési Program. Megállapítható, hogy a jelenleg hatályos képzési program strukturáltabb és részletesebben kidolgozott, mint a korábbi (2016–08) Képzési Program. A DI a doktoranduszok részére Kutatásmódszertan és módszertani készségfejlesztés PhD-kurzust hirdet, azonban a pályázati írásbeli készségfejlesztésről dedikáltan nem gondoskodik, melyet javasolt integrálni.

Az EDSZ nem rendelkezik a Képzési Program részletes tartalmáról, jóváhagyásáról, felülvizsgálatáról.

A Képzési Program tartalmazza a képzés rendszerére és a képzés tantervére (külön meghatározva a társadalomtudományi és a két természettudományi programban aktuálisan elérhető kurzusok listáját és azok részletes tantárgyleírását) vonatkozó információkat. A szakmai kompetenciák elsajátításának és megvalósításának módszeréről azonban nincs elegendő információ.

A témakiírások nem jelennek meg sem az ODT, sem a DI honlapján. Javasolt, hogy ezeken a felületeken a DI hírt adjon az aktuális témavezetői körrel és témakiírásokról. Megjegyzendő, hogy diszkrepancia van a kurzuslista és a fellelhető tantárgyleírások között.

Az EDSZ rendelkezik a képzési programok kialakításáról, ami a Doktori Iskola Tanácsának (DIT) javaslata és az Egyetemi Doktori Tanács (EDT) javaslata alapján lehetséges. A szabályzat előírja, hogy legalább 6 témavezető, legalább ugyanennyi tudományos téma megjelölésével, és legalább egy speciális kurzus meghirdetésével tarthatja fenn a képzési programot. Rendelkeznek arról, hogy a program értékelése a 9. év elteltével, majd 3 évente esedékes. Az értékelés szempontjai: a doktorandusz felvétele, eredményes kurzus szervezése, ill. sikeres fokozatszerzés, melyek hiányában a program megszüntetendő. A megszüntetésről a DIT javaslata alapján az EDT dönt. Arról azonban nem rendelkezik a szabályzat, hogy a felülvizsgálati folyamat során kik kerülnek bevonásra, kik végzik el az értékelési folyamatot. A DI weboldala, illetve az ODT honlapján nyilvánosságra hozott adatok alapján nehezen megállapítható, hogy a DI-ben működő három képzési program jelenleg megfelel-e az elvárt kritériumoknak, mivel az élő témakiírások és a felvett doktoranduszok száma, illetve listája nem elérhető.

A honlapon és a DI 2020. évi önértékelésben is hangsúlyosan megjelenített három program (1. Edzés és adaptáció, 2. Testedzés, szabályozás, anyagcsere, 3. Sport, nevelés- és társadalomtudomány), amely a sporttudomány minden kutatási területét lefedi, egyáltalán nem jelenik meg a hatályos Képzési Programban, így szükséges lenne ennek harmonizálása. Az önértékelésben leírtak szerint a programok vezetői a szakma minőségbiztosítékai, ők határozzák meg a programjuk tervét. A DI három programjának vezetője közül 2 fő professor emerita/emertus, akik aktívan végzik a programok koordinálását, ugyanakkor a DI felkészült szükség esetén a feladataik átadására.

A három működő doktori program lefedi a DI kutatási területeit és fontos döntéshozatali szintet jelentenek a doktori képzésben. Egyúttal bár létezik formális mechanizmus a programok létesítésére, megszüntetésére és vezetésére, az önértékelés szerint az erre kijelölt személy a programvezető. A felügyelet ugyanakkor kevésbé formalizált és szabályozott. A működésüket szabályozó mechanizmusok inkább informálisak, ezért nem egyértelmű, hogy a DI vezetése miként tudja figyelemmel követni és időben kezelni a doktori programok minőségi eltéréseit és egyenlenségeit, valamint az azokat okozó esetleges strukturális problémákat.

A különbségek és a kapcsolódási pontok a három program között kevésbé átláthatóak. A harmadik program, már csak az elnevezésből és társadalomtudományi jellegéből adódóan („Sport, nevelés- és társadalomtudomány”), eltér a másik két természettudományi programtól („Edzés és adaptáció”, illetve „Testedzés, szabályozás, anyagcsere”), azonban a két természettudományi program esetében nem tisztázott, azok tartalmi távolsága. Nem egyértelmű, hogy mely oktatók/témakiírások/tárgyak tartoznak ezekhez az adott programokhoz.

Az első év során a hallgatóknak lehetőségük van az átlépésre a természettudományiból a társadalomtudományi programba, illetve fordítva. A szakmai kompetenciák elsajátítására a kreditallokáció rendje részletesen meghatározott a szabályzat, illetve a Képzési Program alapján.

A hallgatói terhelés egyenletes, elősegíti a komplex vizsgára, valamint a fokozatszerzési eljárásra való felkészülést a magyar nyelvű program esetében. A tanulmányi/oktatási/kutatási tevékenységeikért és a disszertációírást járó kreditek aránya a tudományterületet figyelembe véve megfelelő. Az angol nyelvű program esetében, bár szintén meghatározott a kreditallokáció, az angol nyelvű kurzusok alacsony száma miatt fennállhat az a veszély, hogy a hallgatók nem feltétlenül tudják megszerezni a szükséges kreditmennyiséget, illetve a szükséges kompetenciákat a komplex vizsgára való felkészüléshez. Ennek ellensúlyozásaként, a lefolytatott interjúk alapján, a DI képviselői kiterjedt intézményi együttműködésekről (áthallgatás más doktori iskolák PhD-kurzusaiba) számoltak be, amellyel igyekeznek ezt a hiányosságot ellensúlyozni.

A Bizottság apró eltéréseket talált a Képzési Program és az EDSZ között, például a doktoranduszok oktatói feladata kapcsán eltérő óraszám szerepel a heti maximálisan vállalható oktatási tevékenység esetében, illetve abban is, hogy ki határozza meg a kötelezően választható kurzusokat, a szabályzatban a DI, a Képzési Programban a témavezető szerepel. Nem egyezik a szabályzat és a Képzési Program a tekintetben, hogy az előírt tanulmányi kreditek egy teljes egészét meg lehet-e szerezni más intézmény által meghirdetett PhD-kurzusokon.

A sporttudományi doktori fokozat megszerzésével nincs kétség afelől, hogy a védett hallgatók piacépítő tudást szereznek, azonban a DI-vel a védést követően is fennmaradó személyes kapcsolaton/beszámolókon túl, rendszeres, szisztematikus, alumniktól származó visszajelzést nem gyűjt az intézmény. Arra vonatkozóan nincs adat, hogy az új munkaerőpiaci igényeket, illetve kutatóintézeti véleményeket megismernék, illetve beépítenék a képzési program fejlesztése során. Az interjúk alkalmával a programvezetők kiemelték, hogy az új tudományos eredmények beépítése a kurzusok oktatóinak felelőssége, melyre elsődlegesen törekednek az oktatók.

Ajánlások

Javasolt rögzíteni, hogy a képzési programok kialakítása és megszüntetése kapcsán kik kerülnek bevonásra, kik végzik el az értékelési folyamatot.

Javasolt tisztázni a különbségeket, a tartalmi távolságot és a kapcsolódási pontokat a három képzési program között és egyértelműsíteni, hogy mely oktatók/témakiírások/tárgyak tartoznak az adott programokhoz.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Sztenderd: *Az intézmények biztosítják képzési programjaik olyan megvalósítását, amely aktív szerepre ösztönzi a hallgatókat a tanulási folyamat létrehozásában. A hallgatók értékelése tükrözza ezt a megközelítést.*

A DI lehetőséget nyújt a doktoranduszok számára a három alprogram (Edzés és adaptáció; Testedzés, szabályozás, anyagcsere, Sport, nevelés- és társadalomtudomány) közötti átjárásra, ezáltal lehetővé téve a hallgatóknak a sporttudományok szélesebb spektrumára történő rálátást. Az alprogramok közötti átjárás biztosítja a hallgatók számára a másik alprogramban elvégzett kurzusok elfogadását, illetve a kettős témavezetés igénybevételét is. A hallgatói igényekkel összhangban a külföldi társegyetemeken való részképzést a DI lehetővé teszi, támogatja. A részképzésben résztvevő hallgatók jogviszonya nem szünetel, a képzésben témavezetőjük és a DI vezetője által jóváhagyott munkaprogram alapján vehetnek részt.

A járványügyi helyzet indokolta online oktatás miatt a DI lehetővé tette a hallgatók számára bizonyos adatbázisok otthoni hálózatról történő elérését, így segítve a hatékony kutatást, irodalomgyűjtést.

Az interjú során több hallgató is arról számolt be, hogy meg vannak elégedve témavezetőjük tevékenységével és témavezetőjükkel, rendszeres, akár napi szintű kapcsolatban állnak. Az EDSZ 14. § (9) szerint „A kutatási kreditek teljesítését a kutatási terv figyelembevételével az e-leckekönyvben, valamint a féléves beszámolóban a témavezető háromfokozatú skála szerint értékeli és igazolja. A témavezető által történő számonkérés évközi ellenőrzés formájában történik.” A témavezető által készített értékelés tartalmát a hallgatók is ismerik, kutatásuk előrehaladásáról visszajelzést a témavezetőtől, illetve a PhD szimpózium résztvevőitől kapnak. A DI a témavezetőket akkreditálja, az adott témavezető végzett hallgatóit nyilvántartja, a témavezetőket a végzett hallgatók után anyagi támogatásban is részesíti. Az interjúk során kiderült, hogy a témavezető-váltás lehetősége biztosított, de szabályzatban nem lefektetett.

A doktoranduszok és oktatóik elégedettségi kérdőívet online formában, félévente anonim módon tölthetnek ki. A tavalyi év során a DI vezetője és a titkárság által összeállított kérdőívet a hallgatók és témavezetők közel 100%-a kitöltötte. A kérdőív többek között az információáramlásra, a hallgatók kutatásának előrehaladására és a témavezetővel történő kapcsolattartásra vonatkozott.

A hallgatói önkormányzat képviselője az interjú során beszámolt arról, hogy az esetleges vitákat, problémákat félévente, évente DÖK-ülésein vitatják meg, illetve a hallgatóknak a szakkollégiumokon is lehetőségük van problémáik felvetésére.

A DI-ben a hallgatók számára az oktatási feladat opcionális. A hallgatók oktatási tevékenysége szabályozva van. Az oktatási tevékenységhez a hallgatók felkészítést nem kapnak. Oktatási tevékenységüket OMHV keretében értékelik. A doktoranduszok maximális óraterhelése nem haladhatja meg a heti két tanítási órát. Egy tanítási óráért két oktatási kredit szerezhető.

Az EDSZ a fokozatszerzés kapcsán az alábbiak szerint rendelkezik: 29. § (5) „A fellebbezést az EDT elnökéhez kell benyújtani. Abban az esetben, ha az érintett nem fogadja el az EDT határozatát, akkor tizenöt napon belül a rektorhoz nyújthat be kérelmet. A rektor döntésével szemben fellebbezésnek helye nincs.” A hallgatók ismerik a fellebbezési és panaszkezelési lehetőségeket. Panaszaiikkal témavezetőjüket, vagy a DI vezetőjét, illetve a titkárságot kereshetik meg.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

Sztenderd: *Az intézmények következetesen alkalmazzák a teljes hallgatói életciklust lefedő, előzetesen meghatározott és közzétett szabályzataikat, például a hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése tekintetében.*

A doktori képzésre való jelentkezés és felvételi eljárás szabályait az EDSZ rögzíti. A dokumentum a DI honlapján is elérhető, magyar és angol nyelven. Az eljárás során pontozáson alapuló értékelést alkalmaznak, melynek részét képezik a jelentkező korábbi tanulmányi eredményei, tudományos munkája és idegen nyelv ismerete. Ugyancsak értékelésre kerül a felvételi beszélgetés során nyújtott általános szakmai és témaorientált tudásszint is. A felvételekről a keretszám figyelembe vételével a Doktori Iskola Tanácsának javaslata alapján az Egyetemi Doktori Tanács dönt.

A Stipendium Hungaricum programra jelentkezők felvételi je, az általános gyakorlatnak megfelelően csak szóbeli részből áll (kutatási terv benyújtása szükséges, írásbeli felvételi teszt nincs).

A doktori képzés idegen nyelvi követelményeit a Képzési Program rögzíti. Ugyanebben a dokumentumban található a képzés kreditalapú tanterve, mind a társadalomtudományi program, mind a természettudományos programok vonatkozásában. Az egyes tantárgyleírások is elérhetőek a honlapon, a kurzus tartalmát, az szakirodalom listát és az értékelési szempontokat a Képzési Program tartalmazza.

A komplex vizsga két részből áll: disszertációs rész, amely a saját kutatási témához kapcsolt szakirodalmi áttekintés, melyhez mellékelni szükséges a kutatási hipotéziseket, a vizsgálat módszereit és a várt eredményeket. A másik, elméleti rész egy tudományos közlemény feldolgozásának bemutatása angol nyelven. A vonatkozó jogszabály értelmében a komplex vizsga elméleti részében a hallgatónak a tudományág szakirodalmában való

tájékozottságáról, aktuális elméleti és módszertani ismereteiről kell számot adni. Jelen formában nem látszik, hogy ez utóbbi követelmény hogyan valósul meg.

Az EDSZ értelmében sikertelen disszertációs vizsgarész esetén a komplex vizsga nem ismételtető meg. Az Nftv. rendelkezése alapján a felsőoktatási intézménynek biztosítania kell, hogy minden hallgató számot adhasson tudásáról, és a sikeres vagy sikertelen számonkérést megismételhesse. Emiatt ezen gyakorlat kivezetése szükséges a jogszabályi előírásokhoz igazodva.

A komplex vizsga bizottsága három tagból áll: a DI vezetője az elnök, állandó tagja az érintett programvezető. A tagok egyharmada nem áll az Egyetemmel foglalkoztatási jogviszonyban.

A képzési és kutatási szakaszban a doktoranduszoknak összesen 120 kreditet (félévente átlagosan legalább 30 kreditet) kell teljesítenie. A tanulmányi kreditek kurzusok látogatásával, tanulással és vizsgával teljesíthetők. A kutatási krediteket a doktorandusz felügyelet mellett végzett kutatómunkával szerezheti meg mind a képzési és kutatási, mind a kutatási és disszertációs szakaszban, melyet a témavezető értékel és igazol. A kutatómunkáról, annak teljesítéséről a féléves doktoranduszi beszámolóban ad számot a hallgató.

A doktoranduszok oktatási tevékenységére vonatkozó előírásokat az EDSZ rögzíti. Az Egyetem a doktoranduszt oktatási tevékenységéért díjazásban részesíti. A tanítási órák száma átlagosan hetente maximum két óra lehet, mellyel félévénként legfeljebb 4 oktatási kredit szerezhető.

A doktoranduszok külföldön végzett kutatási tevékenységét, részképzését a DI elismeri.

Minden évben megrendezésre kerül a Sporttudományi PhD Szimpózium, melyen az elsőéves doktoranduszok témabemutatót tartanak, a másodévesek az előrehaladásukról adnak számot. A kutatási eredménnyel rendelkező, felsőbb évfolyamos doktoranduszok konferencia-előadás formájában mutatják be eredményeiket, mely támogatja a tudományos előadások megtartására vonatkozó képességük fejlesztését.

A doktori fokozatszerzés publikációval kapcsolatos feltételeit az EDSZ rögzíti. A fokozatszerzéshez szükséges minimális tudományos közlési teljesítmény szakterületenként és a képzés típusától függően került megállapításra. A közlési követelmények kiterjednek a képzést abszolutóriummal teljesített doktoranduszok számára a sporttudományok természettudományi témáiban, a társadalomtudományi valamint nevelés- és sportágelmélet vonatkozású témáiban, illetve hasonlóan megosztva az egyéni felkészülők számára is rögzítésre kerülnek.

A doktori értekezésről házi vitát kell rendezni. A házi vitán legalább öt tudományos minősítéssel rendelkező oktató-kutatónak kell részt vennie. Az EDSZ szerint a doktori értekezésről a DIT által kijelölt egy vagy két előopponens készít véleményt. Az előopponensek

személye megegyezhet a későbbi hivatalos bírálók személyével. Javasolható továbbá, a bírálati folyamat elfogulatlanságának biztosítása érdekében, hogy a fokozatszerzési folyamatban egy fő csak egyszer vegyen részt. A házi vitáról készített jegyzőkönyvet a doktori értekezés benyújtásakor csatolni kell. A DI Véleményező és Minőségellenőrző Bizottsága ellenőrzi a tudományági specialitások figyelembevétele mellett a tudományometriai követelmények teljesülését és az értekezéssel kapcsolatos formai előírások betartását. A hivatalosan felkért bírálóknak történő kiküldés előtt a VMB áttekinti a benyújtott értekezést, a publikációkat, valamint véleményezi a kijelölt bírálókat és a bíráló bizottság tagjait. Hivatalos bírálatra csak a VMB és a Könyvtár ellenőrző munkáját követően, pozitív elbírálás után kerülhet sor. A közlemények valódiságának ellenőrzését, igazolását, valamint a beadott disszertációk szövegegyezés-vizsgálatát a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem Könyvtár és Levéltár munkatársai végzik.

Ajánlások

Egy fő előopponens felkérése kevésnek tűnik, javasolt legalább két fő tudományos fokozattal rendelkező előopponens felkérése, véleménykülönbség esetén (egy igenlő és egy nemleges javaslat) harmadik előopponens felkérése szükséges, mellyel kapcsolatban javasolt az EDSZ módosítása.

Javasolható továbbá, a bírálati folyamat elfogulatlanságának biztosítása érdekében, hogy a fokozatszerzési folyamatban egy fő csak egyszer vegyen részt.

ESG 1.5 Oktatók

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák, hogy oktatóik megfelelő kompetenciával rendelkezzenek. Alkalmazzanak méltányos és átlátható eljárásokat oktatóik toborzására és továbbképzésére.*

A doktori.hu adatai alapján a DI-nek 67 oktatója, 17 témakiírója és 26 témavezetője van. Az adatbázist frissíteni javasolt, mert az Önértékelési jelentésben megadott adatok ezektől jelentős eltérést mutatnak. Az interjú során elhangzott aktuális adatok: 17 fő témakiíró, 37 fő témavezető.

A Képzési Program alapján 13 fő oktató vesz részt aktívan a PhD-kurzusok megtartásában. Az oktatók között megtalálhatók frissen fokozatot szerzettek és professzorok is.

A DI pillanatnyilag a törzstagok minimális számára vonatkozó követelményt teljesíti. A törzstagok jelentős tudományos tevékenységet végeznek, azonban többségüknél a doktori.hu honlapon elérhető, legfontosabbnak tartott közlemények frissítése 2019 óta nem történt meg, ennek korrigálása javasolható.

A DI oktatói, kutatói rendelkeznek a megfelelő képességekkel oktatási és témavezetői feladataik ellátásához, hivatástudatuk, elkötelezettségük kiemelkedő.

A megkérdezett oktatók–kutatók ismerik és azonosultak az egyetem és a DI célkitűzéseivel, mely szerint saját doktori iskolán keresztül szükséges biztosítani a megfelelő oktatói, kutatói utánpótlást. Cél továbbá, hogy nemzetközi szinten is ismert és elismert kiválóságokat vonzzanak. Az Intézmény tudatosan törekszik olyan életpályamodell kialakítására, amely lehetőséget teremt az oktatási és tudományos tevékenységhez kapcsolódó karriercélok elérésére.

A DI oktatói, kutatói részére a szükséges háttértámogatás biztosított. A DI működésével, az oktatói és témavezetői kötelezettségeikkel kapcsolatban a DI rendszeresen szervezett tájékoztatókat (személyes és online információs napok) és egyéni konzultációt is biztosít az oktatók elmondása alapján megnyugtató módon, aktuális időben, korrekt információkkal. Különös jelentőségű a doktori titkárság közreműködése a tájékoztatásban. Az új rendszerű doktori képzés sajátosságaival a komplex vizsga és a fokozatszerzés feltételeivel kapcsolatban tájékozottak az oktatók.

A témavezetők, oktatók szakmai fejlődését az Intézmény oly módon is segíti, hogy a DI költségvetése terhére eszköz- és szolgáltatás-beszerzéssel támogatja a témavezetők és a hallgatók kutatási munkáját. Konferencialátogatáshoz, nemzetközi tagsághoz, stb. a DI anyagi/adminisztratív támogatást nyújt, melynek mértékéről az interjút követően adott tájékoztatást a DI.

Az oktatók szakmai előmenetele különösen fontos a DI törzstagjainak utánpótlása, témavezetők biztosítása céljából. E szempontból is példaértékű, hogy a DI számos motiváló tényezőt vezetett be az elmúlt időszakban, mint például: tiszteletdíjban részesülnek a témavezetők a fokozatot szerzett doktoranduszaik után, a külföldi hallgatók témavezetői, az angol nyelvű kurzusokat indító oktatók, valamint a Q₁-es besorolású folyóiratban megjelenő cikkek témavezető szerzői. A doktori kurzusok az óraterhelésbe beszámítódnak.

Az Intézmény versenyképességét az oktatóik, kutatóik kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszerre is pozitívan befolyásolja. A DI nemzetközi képzése 2019-től elsősorban a Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogram keretében valósul meg. Az évente jelenleg felvehető 5 fő hallgatói létszám növelése érdekében az angol nyelven témavezetést vállalni tudó munkatársak számának növelése jelenthet megoldást.

A DI évente beszámol az EDT-vel közösen a Szenátusnak. Az utolsó ilyen beszámolót a 2020. évre vonatkozóan, 2021 márciusában tették meg, melyből kiderül többek közt, hogy bár a DI számára is kihívásokat jelentett a Covid-helyzet, sikeresen tértek át az online oktatásra és vizsgáztatásra. Ugyanakkor a kutatások sok esetben megtorpantak, vagy teljesen leálltak (humán vizsgálatok) a járványhelyzet alatt. A beszámoló tartalmaz összesített publikációs adatokat is, amelyből kiderül, hogy a témavezetők 2014 és 2020 között átlagosan 8 db Q₁, illetve 6 db D₁, a hallgatók 3 db Q₁ és 2 db D₁ közleményt publikáltak. A 2020-as év különösen

sikeresnek mondható: a publikációs aktivitás jelentősen nőtt, 12 db Q₁, illetve D₁ közleményt jelentettek meg a témavezetők, 12 db Q₁ és 8 D₁ közleményt a hallgatók.

Az oktatói tevékenység nyomon követésére, a hallgatók előrehaladásának monitorozására szintén jó alkalmat biztosít a PhD Szimpózium, melyre minden évben sor kerül. 2020. év során 52 fő hallgató tartott előadást és számolt be előrehaladásáról. Az oktatók minősítése és egyúttal motiválása kapcsán jó gyakorlatként kell említenünk az évente adományozott Kiváló PhD Oktató díjat. Az oktatók és az oktatás minőségét hallgatói elégedettségi vizsgálattal is igyekszik a DI monitorozni, mind a Neptun, mind az Unipoll felületen működtetett anonim rendszer formájában. Ezekre mind a hallgatók, mind a fokozatszerzők megkeresést kapnak, válaszadási hajlandóságuk emelkedő tendenciát mutat. 2020. évtől a DI a járványügyi helyzet kutatásra gyakorolt hatásával kapcsolatos kérdéssorral egészítette ki a kérdőívet.

Az EDSZ és a DI Minőségbiztosítási Szabályzat és Eljárásrend című dokumentuma is rögzíti a témavezetőkkel szemben támasztott követelményeket. A témavezetőket a DIT véleménye alapján az EDT akkreditálja hat éves időtartamra, szakmai önéletrajz, kutatási tematerv, publikációs lista és dokumentálható kutatási támogatás alapján. Az akkreditációt a 6 éves ciklus elteltével meg kell újítani. A témavezetőnek rendelkeznie kell a tudományos munka aktív végzését igazoló publikációs tevékenységgel, szakterületén az utolsó hat év átlagában teljesítenie kell a leendő doktorandusztól a fokozatszerzéshez elvárt publikációs követelményeket, ugyancsak rendelkeznie kell a tudományos munkavégzéséhez szükséges feltételekkel (elsősorban labor- és egyéb mérési lehetőség). A témavezetőkkel szemben támasztott minimum publikációs minőségi elvárást a Bizottság szerénynek értékelte.

Témavezető az Egyetemmel foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban nem álló oktató vagy kutató is lehet. A DI több más felsőoktatási intézménnyel tart kutatási kapcsolatot, így akkreditált témavezetők vannak többek között a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemről, az Eötvös Loránd Tudományegyetemről, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemről, a Semmelweis Egyetemről, valamint a Széchenyi István Egyetemről.

Egy oktató egyszerre legfeljebb hat doktorandusz, ezen belül három állami ösztöndíjas doktorandusz témavezetője lehet. Egy doktorandusznak legfeljebb két témavezetője lehet. A témavezetők feladat és hatásköreit az EDSZ részletezi.

A programvezetőkre és a témavezetőkre vonatkozó általános követelményrendszert az EDSZ 11. § és 15. § szabályozza. A DI rendszeres időközönként, az MTMT adatbázisa alapján ellenőrzi a témavezetők megfelelőségét. Az átvizsgálás menetéről e-mailben és a témavezetői tájékoztatón is informálják az érintetteket. A nem megfelelő eredményről a témavezetők értesítést kapnak. Az a témavezető, aki nem felel meg a feltételeknek, nem vehet fel hallgatót. 2021 őszén minden aktív (hallgatóval, vagy fokozatszerzővel rendelkező) témavezető publikációs tevékenységét átvizsgálták. A nem megfelelő publikációs tevékenységgel rendelkező témavezetők tájékoztatása megtörtént.

Ajánlások

Javasolt, hogy a témavezetők elé állított minimum publikációs követelmények haladják meg a PhD-hallgatókkal szemben támasztott publikációs követelményeket.

Az oktatói, témavezetői tevékenység hallgatók általi véleményezésének rendszerét javasolt úgy kialakítani, hogy annak alapján intézkedések legyenek meghatározhatók. Ezen mérések eredményeinek alapján levonható következtetések és az esetlegesen megfigyelhető trendek követése, azokról az érintettek dokumentált, rendszeres tájékoztatása ajánlott.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Sztenderd: *Az intézmények megfelelő finanszírozási forrásokkal rendelkezzenek a tanulási és tanítási tevékenységekhez, valamint biztosítsanak adekvát és könnyen hozzáférhető tanulástámogató feltételeket és hallgatói szolgáltatásokat.*

Egyetemi hálózatról a hallgatók számos adatbázist érhetnek el, viszont ezek otthoni elérése korlátozott, ami nehezíti a távoktatás alatti használatukat. A könyvtár által biztosított folyóiratok száma összesen 160. Amennyiben a doktoranduszok jelzik folyóirat igényüket a könyvtár részére, azt rövid időn belül megkapják. Az egyetemi hálózatról sem elérhető folyóiratokat a könyvtár könyvtárközi kölcsönzéssel teszi elérhetővé a hallgatók számára. Az interjúk során meghallgatott doktoranduszok a könyvtár szolgáltatásait megfelelőnek ítélték, nyitvatartását kielégítőnek tartották.

A könyvtár által végzett plusz szolgáltatások között említendő az oktatók MTMT-ben nyilvántartott adatainak frissítése. Továbbá, a könyvtár biztosítja a kéziratok szövegegyezés-vizsgálatát is, illetve hirdet könyvtári kurzust, melynek keretein belül a hallgatók jobban megismerhetik az adatbázisok használatát.

A DI támogatja a hallgatók hazai és nemzetközi konferenciákon való szereplését, ami nem csak európai, hanem tengeren túli konferenciákra is kiterjed. A hallgatók utazási támogatásra folyamatosan pályázhatnak, illetve további támogatásban részesülhetnek a Kooperatív Doktori Programnak köszönhetően. A lefolytatott interjú alapján a hallgatók elégedettek a DI nyújtotta infrastrukturális szolgáltatásokkal, közülük többen is jelezték, hogy a DI biztosít nekik számítógépet, illetve saját dolgozó állomással is rendelkeznek. A hallgatók kutatásához szükséges fogyóeszköz beszerzések gördülékenyen mennek, a doktoranduszoknak lehetőségük van publikációs díj megpályázására is.

A hallgatók elsősorban a honlapról, illetve a titkárságról szerzik az információkat, minden őket érintő ügyvel kapcsolatosan a titkárság e-mailben értesíti őket. A DI titkársági feladatait egy fő látja el, ezt a doktoranduszok elegendőnek tartják, a titkárság nyitvatartási idejével elégedettek, kérdéseikre rövid időn belül választ kapnak. A DI titkársága félévente

információs napot szervez, ahol mind a témavezetők, mind pedig a hallgatókat tájékoztatják a legfrissebb tudnivalókról.

A külföldi hallgatók ügyintézését segíti a titkárság, ezenfelül a külföldi doktoranduszok mentori támogatást is kapnak, mely által még könnyebb számukra az ügyintézés. A hallgatói fórumon megkérdezett külföldi hallgató ugyanakkor nem találta kielégítőnek a DI által nyújtott kínálatot az angol nyelvű kurzusok tekintetében.

ESG 1.7 Információkezelés

Sztenderd: *Az intézmények gyűjtsenek, elemezzenek és használjanak releváns információkat képzési programjaik és egyéb tevékenységeik irányítására.*

A DI rendelkezik konkrét minőségcélokkal, indikátorokkal. Mindezeket a 2021. októberi datálású Minőségbiztosítási Terv már tartalmazza: „1. Minőségcél: *Hallgató elégedettségi vizsgálatok kitöltési arányának növelése a doktorandusz hallgatók körében (mérőszám: kitöltési arány %-ban; célérték: 80%).* 2. Minőségcél: *A doktori iskola valamennyi képzési nyelvén a szabályozó és tájékoztató dokumentumok elérhetősége arányának növelése a doktori iskola honlapján (mérőszám: a hozzáférhető dokumentumok aránya %-ban; célérték: 100%.* 1. Indikátor: *Adott tanévben határideőre fokozatot szerzett nappali tagozatos PhD hallgatók száma a doktori iskolában (fő)* 2. Indikátor: *Nappali képzésben lévő azon hallgatók száma, akiknél a PhD dolgozat benyújtásának határideje az adott tanévben lejárt (fő).”*

Kérdés ugyanakkor, hogy az Egyetem és a DI hosszabb távú céljaiból valóban csak ezek a minőségcélok vezethetők le. Kérdés továbbá az is, hogy hogyan történik a minőségcélok megfogalmazása. A megfogalmazott minőségcélok és az indikátorok koherenciája egyelőre gyenge. Indokolt az indikátorok átgondolása a minőségcél és a mérhetőség (például a mérhetőség realitása, a mérés megbízhatósága, a mérés költsége) figyelembe vétele mellett. Erre a DI-n belül jó példaként szolgálhat a hatályos Minőségbiztosítási Terv IV. fejezetének 3. pontja (Nemzetköziesítés erősítése – nemzetközi hallgatók számának növelése.).

A hallgatók előrehaladásának követése kidolgozott, rendszeres. A DI-ben a hallgatók és a témavezetők évente két alkalommal, a szemeszterek végén készítik el és nyújtják be a doktoranduszi beszámolójukat. A beszámoló kötelező eleme a doktorandusz által elvégzett, illetve a jövőben tervezett tudományos munka, továbbá a témavezető értékelése, a tervezett és az elvégzett munka összehasonlítása. Az előrehaladás követésének intézményesült eszköze a minden évben megrendezésre kerülő Sporttudományi PhD Szimpózium és a komplex vizsga is.

A komplex vizsga sikerességét figyeli a DI, ugyanakkor az egyéb lemorzsolódási pontok mérése és elemzése eseti jellegű. A fokozatszerzők rendszeres és tudatos nyomon követése nem biztosított.

A Tanulmányi Hivatal az Unipoll segítségével a Neptunon keresztül minden félévben kiküldi az Oktatói Munka Hallgatói Véleményezés elégedettségmérést, amely keretében a hallgatók a látogatott kurzusokról alkothatnak véleményt.

A DI vezetője évente egy alkalommal beszámolót készít az egyetem szenátusa részére. A DI vezetője emellett több kérdőíves felmérést, elégedettségmérést is kezdeményezett már az iskolában. Mind 2020-ban, mind pedig 2021-ben hallgatói, illetve témavezetői kérdőív került kiküldésre. Ebben az évben elégedettségmérések is készültek. A DI titkársága által szervezett két hallgatói tájékoztatót követően kérdőíves elégedettségmérés történt. A kérdőívek feldolgozása az online interjúk során beazonosítható volt.

A témavezetők megfelelőségének ellenőrzését a DI rendszeresen elvégzi. A témavezetőket a DIT javaslata alapján az EDT akkreditálja hat évre. A hat éves időtartam alatt felülvizsgálatra egyszer kerül sor, az ún. mérőföldkő ellenőrzés során.

Az DI-ben az adatgyűjtési folyamatok részben megvalósulnak, azonban a célrendszer fejletlensége miatt a rendelkezésre álló adatok kevésbé hasznosulnak, vezetői döntésre az elemzett adatok nem minden esetben alkalmasak. Eseti vezetői beavatkozások az interjúk során beazonosíthatók voltak, a beavatkozások hatásainak követése azonban rendszertelen. Az információkezelés során a PDCA-ciklus tudatos alkalmazása nem igazolható.

A tudatos információkezelésre, noha több példa is található a DI-ben, nem érvényesül tudatosan, rendszeresen és teljeskörűen a tényeken, adatokon alapuló döntéshozatal elve. A DI foglalkozik adatok gyűjtésével, értékelésével, ám ez a működés csak egy részét fedi le. A DI által meghatározott minőségcélok teljesülésének követése, az új minőségcélok tényeken, felméréseken, elemzéseken alapuló megfogalmazása fejlesztési feladatként vár a DI-re.

Ajánlások

A fokozatszerzési arány növelése érdekében javasolt a Doktoranduszi beszámoló adatainak tudatos feldolgozása, a beszámolási időszakra vállalt és megvalósult feladatok eltérése mögötti okok feltárása, értékelése. Jellemző okok, okcsoportok esetén vezetői beavatkozások végrehajtása.

Javasolt a témavezetői audit érvényességi idejének (6 év) hozzáigazítása a doktori képzés időtartamához. Törzstag témavezetők esetében indokolt a folyamatos és magas szintű tudományos tevékenység meglétének gyakoribb, akár évenkénti, kétévenkénti monitorizálása.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Sztenderd: *Az intézmények teyenek közzé világos, pontos, objektív, naprakész és könnyen hozzáférhető információkat tevékenységükről, benne képzési programjaikról.*

A DI honlapja az egyetemi honlapba integrált („Tudomány”, az alatt a „Doktori Iskola” menüpont), nem rendelkezik önálló honlappal. A honlap tartalmát a DI titkára felügyeli, ellenőrzi, a honlap frissítése folyamatosan történik. Az önértékelésben az ESG 1.8 fejezetben megadott linkek többsége nem működött, a hibaüzenet szerint 2021. július 01. napján megváltozott a honlap szerkezete, ugyanakkor a megadott információk a honlapon kikereshetők voltak.

A DI oldalán megjelennek a legfrissebb, a DI működését, a doktori képzést érintő hírek a publikálás dátumának megjelölésével. Elérhetők rajta a DI-re vonatkozó legfontosabb információk (bemutatás, ügyfélfogadási rend, programok, témavezetők és témakiírásaik), valamint egy „Ötletláda” felület, ahova a DI működésével kapcsolatos észrevételeket, javaslatokat, ötleteket lehet küldeni. A lefolytatott interjúk és utólagos adatszolgáltatás során kiderült, hogy az „Ötletládába” a fennállása alatt nem érkezett javaslat. Valószínűsíthető, hogy a hallgatói tájékoztatón személyesen, vagy a Sli.do-n anonim módon fogalmazzák meg szívesebben a kérdéseiket a hallgatók.

A honlapról továbbnavigálva elérhető témakörök: Kurzusok, Microsoft Teams útmutatók, a Doktori Szabályzat mellékletei, beleértve a költségtérítés szabályait is, nyomtatványok, Jelentkezés a doktori képzésre, valamint további dokumentumok, a Sporttudományi PhD Szimpóziummal kapcsolatos, illetve a doktori képzést érintő egyéb fontos információk.

A „Kurzusok” menüpontban jelennek meg a meghirdetett doktori kurzusok szemeszterenkénti lebontásban, a tantárgyak tematikái (angol nyelvűek is) évenkénti leosztásban, valamint a két évre megadott mintatantervek.

A „Doktori Szabályzat mellékletei” menüpontban mind az oktatók, mind a hallgatók számára releváns dokumentumok elérhetőek. Hallgatók számára innen tölthető le többek között a Jelentkezési lap, Felvételi lap, Beiratkozási lap, Fokozatszerzésre jelentkezés, Javaslat opponensekre és bíráló bizottságra, PhD disszertáció formai követelményei, Könyvtári adatlap, Komplex vizsga dokumentumai, Kutatás támogatási pályázatra jelentkezési lap, Útmutató disszertáció leadásához, A doktori képzés és fokozatszerzés eljárási díjai, a közreműködők tiszteletdíjai. Oktatók számára itt hozzáférhető a tájékoztató a doktori értekezés védésének menetéről, továbbá minta dokumentumok (pl. a képzési program indítására, témavezető és kutatási téma befogadására javaslat, témavezetői igazolás publikációról, házi vitán elhangzottak javításáról, vélemény a tudományos eredményekről), illetve további nyilatkozatminták.

A „Jelentkezés a doktori képzésre” fül alatt a hallgatók online jelentkezhetnek a doktori képzésre a megfelelő adatok megadását követően.

A „Dokumentumok” menüpontban került összegyűjtésre a doktori szabályzat, minőségbiztosítási terv, képzési terv, jogszabályok, Egyetemi Doktori Tanács határozatai (a

Doktori Szabályzatban előírtaknak megfelelően), Doktorandusz Önkormányzat tagjainak motivációs levelei.

Az „Egyéb fontos tudnivalók” pont alatt a doktori képzést érintő egyéb fontos információk (pl. képzés menete, Doktori Tanács tagjai, féléves beszámoló minta, tájékoztató komplex vizsgáról, stb.) található. A DI törzstagjainak adatlapja szintén innen érhető el a doktori.hu honlapra mutató link révén.

A „Doktori események/határidők” menüpont ismerteti a fontosabb határidőket, doktori cselekmények adatait, időpontjait. Az egyes doktori védésekkel és házi vitákkal kapcsolatos információk a „Doktori védések” menüpont alatt tekinthetők meg. Az EDSZ előírása szerint a doktori értekezést és téziseit elektronikus formában az MTMT-ben mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni, illetve a védelem tényét, az értekezés címét és a bíráló bizottság összetételét meg kell jelentetni az egyetemi honlapon. Az előírásoknak megfelelően a doktorjelöltek védelmére mutató aloldalon a doktori védelemre vonatkozó fenti adatok megtekinthetők, a doktori disszertációk és tézisek a doktori.hu adatbázisra mutató linken keresztül elérhetők.

A DI honlapja a „PhD Szimpózium” menüpontban tájékoztat a Sporttudományi PhD Szimpóziumról, amelyen az Új Nemzeti Kiválóság Programban támogatást elnyert doktoranduszok mutatják be elért tudományos eredményeiket.

A külföldi hallgatók számára, hasonlóan a magyar honlaphoz, a DI az egyetem angol nyelvű honlapján, a „Science” menüpont alatt érhető el. A hallgatók képzését érintő legfontosabb dokumentumok angol nyelven elérhetők, beleértve a képzési tervet, programok leírását, a kurzusok szemeszterenkénti lebontása, tantárgyleírások, szabályzatok és dokumentumok, témavezetők és témakiírásaik bemutatása. A Minőségbiztosítási szabályzat és terv szintén elérhető angol nyelven.

A DI honlapja összességében informatív, bár felépítése az interjúban meghallgatott hallgatók véleménye szerint nem minden esetben logikus. Ettől függetlenül minden információt elérnek a honlapon, illetve folyamatosan támaszkodhatnak a DI titkárának segítségére. A hallgatók és az oktatók tájékoztatása alapvetően a honlapon megjelentetett és a Neptunban megjelenő hírek, valamint a titkár által kiküldött e-mailek révén valósul meg. Ez egészül ki az Információs nap rendezvénnyel, valamint az intézmény Facebook-oldalán megjelenő tartalmakkal. Az interjú során megkérdezett hallgatók és oktatók válaszaiból kitűnik, hogy elsősorban a titkárhoz intézett e-mailek keresztül, valamint a honlapon tájékozódnak, amennyiben kérdésük merül fel.

Az interjúban tisztázódott, hogy a DI-ben végzetek elhelyezkedésével kapcsolatosan az Alumni Iroda gyűjt információkat, de annak eredménye a DI-hez nem jut el.

Ajánlások

Az „Ötletláda” fenntartása és népszerűsítése a hallgatók és oktatók körében támogatandó, ez a fórum alkalmas lehet a DI működésével kapcsolatos észrevételeket, javaslatokat megfogalmazásán túl, a jó gyakorlatok folyamatos megosztására is – (az Információs nap csak félévente nyújt erre lehetőséget).

Megfontolandó a DI honlapját az egyetemi honlapon nem a „Tudomány” fül alatt, hanem kiemeltebb helyen szerepeltetni. A hallgatók és oktatók véleményének figyelembe vételével a honlap felépítésének, logikájának felülvizsgálata javasolható.

Az Alumni Iroda közreműködésével ajánlott a honlapon a végzett hallgatók elhelyezkedésével kapcsolatos információkat megjelentetni.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

Sztenderd: *Az intézményeket rendszeres időközönként külső minőségbiztosítás alá kell vetni az ESG szerint.*

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottságon kívül más akkreditáló testület nem végzett eljárást a doktori iskolában.

III. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete nevezte ki, és a következő tagokból áll:

Elnök: Ács Pongrác egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem

Tagok:

Balatoni Ildikó koordinációs alelnök, Debreceni Egyetem

Bálint Ágnes szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

Frank Rita doktoranda, Szegedi Tudományegyetem

Musinszki Zoltán egyetemi docens, Miskolci Egyetem

Online interjúk időpontja: 2021. november 4.

IV. Mellékletek

IV.1. Feladatmeghatározás

A Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem rektora a MAB-ot kérte fel a Sporttudományok Doktori Iskola (D225) minőséghitelesítési (akkreditációs) eljárásának lefolytatására.

Az értékelés alapja az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosítási irányelvei és sztenderdjei (ESG).

Az akkreditációs eljárás célja megvizsgálni, hogy a doktori iskola az ESG szerint folytatja tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli a sztenderdeknek való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában.

Az értékelés retrospektív jellegű, az aktuális és a legutóbbi eljárás között eltelt időtartamot vizsgálja, külön figyelemmel arra, hogy az előző értékelés alapján milyen intézkedések születtek.

Az eljárás kiemelt célja továbbá a jó gyakorlatok azonosítása, valamint a doktori iskolák fejlesztéséhez történő szakértői segítségnyújtás.

IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje

MTSE Sporttudományok Doktori Iskola (D225)			
működő doktori iskola minőséghitelesítési eljárása			
Időpont	Panel	2021. november 4. csütörtök	
		beosztás	név
9:00-9:40	Nyitó ülés, Stratégiai tervezés (intézményi szintű tudományos stratégia, minőségbiztosítás)	rektor, kuratóriumi elnök	Dr. Sterbenz Tamás
		tudományos rektorhelyettes	Dr. Lacza Zsombor
		EDT elnöke	Dr. Tihanyi József
9:40-10:10	Minőségbiztosítás	egyetemi szintű intézményi minőségbiztosítási vezető	Dr. Farkas Judit - Minőségbiztosítási és Akkreditációs Iroda
		DI-vezető	
		DI adminisztrátora	Rab Tímea
		DI szintű - Véleményező és Minőségellenőrző Bizottság	Dr. Koltai Erika
10:10-11:00	DI vezetése, működése	DI-vezető	Dr. Radák Zsolt
		programvezetők, törzstagok (2-3 fő)	Földesiné Dr. Szabó Gyöngyi Dr. Pavlik Gábor

11:00-11:10	<i>szünet</i>		
11:10-11:50	Infrastruktúra	Könyvtárigazgató vagy kari/intézeti könyvtár képviselője	Lukácsné Varga Judit
		kutatócsoport v. laborvezető	Dr. Géczy Gábor Dr. Tóth Miklós
11:50-12:30	DI operatív működése	a DI adminisztrátora/titkára (koordinátor); a DI hallgatói és oktatási ügyekért felelős munkatársa	Rab Tímea
12:30 - 13:30	<i>szünet</i>		
13:30-14:30	Oktatók	régóta oktatásban jelen lévő oktatók (max. 6 fő), valamint fiatal/középgenerációs témavezetők, oktatók (max. 6 fő), akik más interjúknak nem vesznek részt	Dr. Dóczi Tamás
			Dr. Bánhidi Miklós
			Dr. Berkes István
			Dr. Gál Andrea
			Dr. Nyakas Csaba
			Dr. Tóth László
Dr. Vasas Livia			
14:30-14:50	Hallgatói képviselet (önkormányzat)	elnökség, doktori tanács hallgatói képviselő(i)	Bábszky Gergely
14:50-15:20	Hallgatói fórum	kb. 10-15 fő. Kérjük, ügyeljenek arra, hogy a különböző hallgatói életciklusok / doktori programok képviselve legyenek (pl. komplex vizsga előtt/után állók, abszolutórium előtti/utániak). Utolsó 5-10 percben: beszélgetés a külföldi hallgatókkal.	Arin Agich
			Bakonyi Péter
			Boros Zoltán
			Horváth Eszter
			Jókai Mátyás
			Kovács Bálint
			Lei Zhou
			Leny Keo
			Lindner Ádám
			Polcsik Balázs
			Soroosh Mozaffaritarab
Uhlár Ádám			
Zala Borbála			
15:20-15:30	<i>Szünet</i>		
15:30-16:00	<i>LB zárt ülés</i>		
16:00-16:15	Záró ülés	Rektor, rektorhelyettes, kuratóriumi elnök, DI vezető, és akiket az intézmény ajánl (max. 20 fő).	Dr. Sterbenz Tamás - rektor
			Dr. Lacza Zsombor - tudományos rektorhelyettes
			Dr. Tihanyi József - az EDT elnöke
			Dr. Radák Zsolt - DI vezető
			Földesiné Dr. Szabó Gyöngyi - programvezető
			Dr. Pavlik Gábor - programvezető

			Dr. Farkas Judit - Minőségbiztosítási és Akkreditációs Iroda
			Bábszky Gergely - DÖK elnök
			Dr. Genzwein Ferenc - kancellár
			Dr. Varga Dániel - kancellár-helyettes